

Кононець Марія

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна
mariakononets@yandex.ru

ВПЛИВ МОРАЛЬНІСНОГО РОЗВИТКУ НА ПРОФЕСІЙНУ СОЦІАЛІЗАЦІЮ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

The abstract is devoted to the influence of moral development to the professional specialization of the future engineers. The peculiarities of the professional socialization of students of technical university are thoroughly described. The moral development of students is a decisive factor for full specialization of the future engineers. The moral development is formed during educational process.

Keywords: moral development, the professional socialization.

Актуальність дослідження. Одним із важливих завдань підготовки фахівців у вищих технічних навчальних закладах виступає професійна соціалізація майбутніх інженерів. У той же час, у ряді наукових праць з проблеми соціалізації сучасних студентів підкреслюється, що на відміну від позитивних зрушень у підготовці кваліфікованих фахівців у вузько професійному сенсі, в багатьох науково-педагогічних колективах вищих навчальних закладів існують значні недоліки виховного характеру, які гальмують моральнісний розвиток студентів (М. І. Алексєєва-Вовк; А. Б. Гросс; Н. Ф. Романова та ін.). Створення психологічних умов для повноцінного моральнісного розвитку майбутніх інженерів покликане гармонізувати процес їхньої професійної соціалізації, сприяти підготовці відповідальних, фізично і психічно здорових, духовно багатих членів суспільства.

Мета дослідження. Проаналізувати особливості професійної соціалізації студентів технічного університету.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Процес професійної соціалізації студентів технічних університетів, будучи багатовекторною формою інтеграції особистості у суспільство, привертає і продовжує привертати увагу багатьох психологів і педагогів (М. І. Алексєєва-Вовк; Т. Ю. Гущина; Н. І. Мащенко та ін.). Професійна соціалізація майбутніх інженерів відбувається цілеспрямовано і передбачає розвиток знань, умінь і навичок професійної діяльності за обраним фахом, а також моральнісний розвиток студентів.

Зазначимо, що в сучасній психології набула поширення ідея Ж. Піаже про існування рівнів моральнісного розвитку особистості в процесі соціалізації. Згідно з нею, у індивіда логічний і моральнісний рівні розвиваються паралельно. Причому, логічний розвиток є необхідною умовою моральнісного розвитку, але недостатньою. У багатьох людей розвиток логічної стадії може бути вищим, ніж моральної. Так, приділення уваги власне професійній соціалізації, типове для технічних університетів, у найкращий спосіб сприяє логічному розвитку майбутніх інженерів. Ж. Піаже зазначає, що ніхто не може знаходитись на високій моральній стадії, якщо його логічна стадія розвинута недостатньо. Лише після стадії логічного розвитку починається стадія соціального розвитку, на якій індивід розуміє інтереси інших людей, інтерпретує їх думки і почуття, усвідомлює

свою роль і місце в суспільстві (Э. Аронсон, Т. Уилсон, Р. Эйкерт). Тобто можна говорити про те, що вища технічна освіта вже за своєю суттю сприяє логічному розвитку студентів і створює платформу для їхнього морального розвитку.

У той же час, моральнісний розвиток майбутніх інженерів відбувається у ненаправленій, або стихійній формі – «це так би мовити «автоматичне» виховання певних соціальних навичок у зв'язку з постійним перебуванням індивіда в безпосередньому соціальному оточенні» (В. В. Москаленко). Для майбутнього інженера таким оточенням є соціально-професійне середовище технічного університету. Наприклад, особистий приклад викладача, його здатність оптимізувати міжособистісну взаємодію із студентами відіграють важливу роль у процесі їхнього морального розвитку. А невміле або унеможливлене розв'язання етико-психологічних проблем міжособистісної взаємодії, що виникають у навчально-виховному процесі, в більшості випадків ускладнює моральнісний розвиток майбутніх фахівців. Проведене нами дослідження показало, що незважаючи на високий рівень професійної підготовки інженерів, низький рівень їх морального розвитку перешкоджає реалізації ними етичних норм у подальшій професійній діяльності.

Висновки. Повноцінна професійна соціалізація майбутніх інженерів є можливою лише за умови морального розвитку студентів, який має стати невід'ємною частиною навчально-виховного процесу в технічному університеті й також здійснюватися планово на цілеспрямованих засадах.